

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 300-01/14-01/02
URBROJ: 2125/1-01-14-04
Gospić, 28. travnja 2014. godine

Na temelju članka 11. stavak 2. Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine broj 29/02, 63/07, 53/12 i 56/13) i članka 19. i 84. Statuta Ličko-senjske županije (Županijski glasnik 11/09, 13/09 – ispravak, 21/09, 9/10, 22/10 – pročišćeni tekst, 4/12, 4/13 i 6/13 - pročišćeni tekst), Županijska skupština Ličko-senjske županije na VIII. sjednici održanoj 28. travnja 2014. godine donijela je

PROGRAM POTICANJA RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE 2014.-2020. GODINE

1. UVOD

Člankom 11. Zakona poticanju razvoja malog gospodarstva određeno je da jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave izrađuju vlastite programe i planove, pripremaju informacijsko-dokumentacijske podloge za pripremu strateških i drugih akata, predlažu razvojne projekte, prate, analiziraju i izvještavaju o provedbi projekata i poticajnih mjera iz svog djelokruga.

Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013.-2020. godine (Narodne novine broj 136/13) - dalje: Strategija, kao krovni dokument za razvoj malog gospodarstva Republike Hrvatske donijeta je s ciljem jačanja poduzetničkog potencijala i unaprjeđenja kulture poduzetništva, a obuhvaća programiranje za sedmogodišnje razdoblje sukladno sedmogodišnjem programiranju Europske unije za financijsko razdoblje 2014.-2020. godine. Operacionalizacija Strategije, definiranih strateških ciljeva i mjera ostvarivati će se provedbom postojećih programa (Poduzetnički impuls, Operativni program Regionalna konkurentnost 2007-2013), odnosno provedbom novih programa za programsko razdoblje 2014-2020 (korištenje strukturnih fondova). To znači da će MINPO pri programiranju komponenti Operativnih programa za koje je zaduženo u sklopu strukturnih fondova u obzir uzeti ciljeve iz ove Strategije.

Uvažavajući obilježja malog gospodarstva Ličko-senjske županije, u skladu s Strategijom, donosi se Program poticanja razvoja malog gospodarstva Ličko-senjske županije 2014.-2020. godine kako bi se omogućio daljnji razvoj malog gospodarstva korištenjem dostupnih fondova Europske unije poduzetnicima s područja Županije omogućio pristup korištenju financijskih sredstava Europske unije.

Ovaj Program nastavlja se na dosadašnje aktivnosti poticanja malog gospodarstva, a sadrži prikaz osnovnih obilježja gospodarstva Ličko-senjske županije uključujući SWOT analizu, mjere poticanja razvoja poduzetništva na području Ličko-senjske županije koje će se provoditi do 2020. godine, nositelje provedbe mjera, popis aktivnosti za provedbu pojedinih mjera te utvrđuje korisnike poticajnih mjera i izvore sredstava potrebne za realizaciju mjera.

Provedba mjera utvrđenih Programom vršit će se u skladu sa Zakonom o državnim potporama (Narodne novine 72/13, 141/13) i Uredbom Europske komisije broj 1401/2013. od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore.

2. OCJENA I ANALIZA STANJA U GOSPODARSTVU

Trendovi kretanja gospodarstva Republike Hrvatske uglavnom su se odrazili i na trendove u gospodarstvu Ličko-senjske županije. Analizirajući pokazatelje gospodarstva Ličko-senjske županije u razdoblju 2007.-2012. godine (Tabela 2.1.) vidljivo je da broj zaposlenih u trgovačkim društvima u Županiji čini svega 0,54% zaposlenih u trgovačkim društvima Republike Hrvatske dok je udio zaposlenih u obrtima nešto veći i iznosi 1,26% što je nešto iznad postotnog udjela stanovništva Županije u stanovništvu Hrvatske (1,17%).

Ukupni prihodi i rashodi porasli su prosječno za 5%, dok se ukupni primici i izdaci obrta smanjuju od 2008. godine. Prosječna neto plaća obveznika poreza na dohodak povećana je za 13,2%, no unatoč tome još zaostaje za prosjekom Republike Hrvatske (u 2012. godini iznosila je 3.811,00 kuna što je za 20,1% niže od prosječne mjesečne neto plaće u Republici Hrvatskoj koja je iznosila 4.769,00 kuna). Porast izvoza i uvoza rezultirao je pozitivnom bilancom vanjskotrgovinske razmjene za 2012. godinu.

Stopa nezaposlenosti raste od 2008. godine pa je u 2012. godini u Ličko-senjskoj županiji iznosila 21,2% i bila je iznad prosjeka Republike Hrvatske za 2012. godinu koji je iznosio 19,1%.

Tabela 2.1. Pokazatelji gospodarstva Ličko-senjske županije

Pokazatelj	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.		
						LSŽ	RH	% udio LSŽ/RH
BROJ ZAPOSLENIH								
Trgovačka društva	4.400	4.575	4.465	4.463	4.736	4.557	829.874	0,54
Obrti	3.199	3.261	2.940	2.693	2.435	2.529	200.472	1,26
Poljoprivrednici (HZMO)	489	447	419	408	379	361	29.564	1,22
Ukupni prihodi (u mil. HRK)	1.667	1.803	1.584	1.620	1.801	1.750	610.376	0,29
Ukupni rashodi (u mil. HRK)	1.585	1.785	1.557	1.641	1.793	1.711	601.183	0,28
Prosječna neto plaća	3.367	3.450	3.582	3.645	3.747	3.811	4.769	-
Ukupni primici obrta (u 000 HRK)	389.773	393.637	321.164	294.364	304.689	-	-	1,16
Ukupni izdaci obrta (u 000 HRK)	338.521	343.393	279.160	253.942	263.223	-	-	1,16
Izvoz	11.399	8.825	6.167	7.888	14.346	22.056	12.347.626	0,18
Uvoz	11.473	11.409	6.636	10.664	18.417	14.761	20.769.947	0,07
Saldo	-74	-2.584	-469	-2.776	-3.981	7.395	-8.422.321	
BDP, tekuće cijene (u mil. HRK)	3.017	3.068	3.190	2.958	-	-	330.232	
BDP, po stanovniku (EUR)	8.039	9.725	8.707	8.278	-	-	10.252	
BROJ NEZAPOSLENIH, prosječno mjesečno	3.400	2.998	3.088	3.305	3.210	3.200	324.324	0,99
STOPA NEZAPOSLENOSTI	18,7	17,5	19,4	20,8	18,8	21,2	19,1	

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo Ličko-senjske županije

U Ličko-senjskoj županiji promatrajući četverogodišnje razdoblje (2010.-2013. godine) prema podacima Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske gospodarske komore Županijske komore Otočac, prosječno se godišnje u zadnje četiri godine otvaralo 46 trgovačkih društava, dok se

zatvaralo 34, dok se prema podacima Obrtničke komore Ličko-senjske županije u razdoblju 2010.-2013. godine prosječno godišnje otvorilo 112 obrta, a zatvorilo 149 obrta.

Rezultati međunarodnog istraživačkog projekta o poduzetništvu Global Entrepreneurship Monitor (GEM), u koji je Hrvatska uključena od 2002. godine, ukazuju na vrlo nisku razinu aktivnosti u pokretanju novih poslovnih pothvata koju mjeri TEA index. TEA index predstavlja broj poduzetnički aktivnih ljudi u odnosu na 100 ispitanika između 18 i 64 godina starosti.

GEM podaci o TEA indeksu za 2010. i 2011. godinu ukazuju na povećanje aktivnosti u pokretanju poslovnih pothvata u svim regijama, iako su i dalje prisutne velike regionalne razlike, pri čemu je TEA index na području Ličko-senjske županije među najnižima.

S TEA indeksom od 7,32 u 2011. godini Hrvatska se ubraja u zemlje s niskom razinom aktivnosti u opokretanju poslovnih pothvata koja je dodatno otežana visokom stopom nezaposlenosti (u 2012. godini LSŽ 21,2%). *Međutim stopa otvaranja novih poduzeća niža je od one u većini zemalja EU, a problem se s vremenom povećao zbog visoke stope zatvaranja obrta. Stoga je nužno poduzeti odgovarajuće korake i povisiti stopu otvaranja novih poduzeća te ojačati njihovu uspješnost.*

Tabela 2.2. Granska struktura gospodarstva Ličko-senjske županije prema udjelu u broju zaposlenih i ukupnom prihodu 2008. - 2012. godine

Djelatnost	% udio u broju zaposlenih			% udio u ukupnim prihodima		
	2008	2010	2012	2008	2010.	2012.
A POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	1,25	1,48	2,06	1,14	1,15	1,94
B RUDARSTVO I VAĐENJE	0,52	0,58	0,68	0,75	1,14	1,04
C PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	20,02	17,01	16,92	16,02	14,42	16,50
D OPSKRBA ELE. ENE., PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	0,00	0,02	0,18	0,00	0,00	0,39
E OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTP. VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE SANACIJA OKOLIŠA	7,37	8,02	8,47	6,09	4,89	5,76
F GRAĐEVINARSTVO	13,44	12,08	11,74	14,19	11,07	14,30
G TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA	17,49	14,79	15,43	30,78	29,22	25,84
H PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	5,81	5,38	4,85	6,12	4,76	4,54
I DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	11,02	14,86	13,14	9,49	13,56	12,18
J INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	0,79	1,01	2,02	0,29	1,40	1,30
K FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
L POSLOVANJE NEKRETNINAMA	1,22	0,07	0,61	0,84	0,12	0,33
M STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	2,40	2,31	2,28	1,77	2,07	1,64
N ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	1,70	2,53	3,40	0,56	0,85	1,25
P OBRAZOVANJE	0,11	0,22	0,00	0,02	0,03	0,00
Q DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	0,17	0,22	0,24	0,06	0,08	0,08
R UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	15,83	18,42	17,12	11,16	14,12	12,36
S OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	0,85	1,01	0,86	0,72	1,11	0,55
UKUPNO	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Izvor: FINA, Zagreb

Struktura gospodarstva Ličko-senjske županije prema NKD-u u 2012. godini u odnosu na 2008. godinu nije se značajnije promijenila. Iako je **udio djelatnosti trgovine na veliko i malo u ukupnim prihodima gospodarstva smanjen je gotovo 5%, u strukturi ukupnih prihoda to je i dalje najzastupljenija djelatnost (25,84% u 2012. godini), slijedi djelatnost prerađivačke industrije sa 16,5%, građevinarstva sa 14,3% te djelatnost pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane – 12,18%.**

Na nivou Republike Hrvatske većina malih gospodarstvenika bavi se pružanjem usluga i također dominira sektor djelatnosti trgovine na veliko i malo.

Sektor usluga temeljenih na znanju na nivou Hrvatske razvijeniji je nego u Ličko-senjskoj županiji u kojoj su u 2012. godini djelatnosti u sektoru informacija i komunikacija te stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti, **ostvarile svega 2,94% ukupnog prihoda što ukazuje na nerazvijenost tih usluga.**

Udio djelatnosti informacija, komunikacije i financijskih djelatnosti u 2012. godini u strukturi bruto dodane vrijednosti u Ličko-senjskoj županiji bio je svega 4,0% dok je udio istih djelatnosti na nivou Republike Hrvatske iznosio 12,1% (Tabela 2.3.).

Tabela 2.3. Struktura bruto dodane vrijednosti za Ličko-senjsku županiju i Republiku Hrvatsku 2006., 2008. i 2010. godine

Djelatnost	2006				2008				2010			
	Ličko-senjska županija		Republika Hrvatska		Ličko-senjska županija		Republika Hrvatska		Ličko-senjska županija		Republika Hrvatska	
	<i>mil. kn</i>	<i>% udio</i>	<i>mil. kn</i>	<i>% udio</i>	<i>mil. kn</i>	<i>% udio</i>	<i>mil. kn</i>	<i>% udio</i>	<i>mil. kn</i>	<i>% udio</i>	<i>mil. kn</i>	<i>% udio</i>
POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO, RIBARSTVO, RUDARSTVO I VAĐENJE	303	13,9	14.680	7,0	338	11,0	19.011	6,4	278	11,0	17.454	6,3
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, OPSKRBA ELE. ENE., PLINOM, VODOM; UKLANJANJE GOSPODARENJE OTPADOM	505	23,2	48.230	23,0	505	16,5	59.753	20,2	163	6,4	52.085	18,8
GRAĐEVINARSTVO	279	12,8	16.317	7,8	496	16,2	24.659	8,3	458	18,1	18.563	6,7
TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA	121	5,6	27.214	13,0	135	4,4	36.122	12,2	114	4,5	27.982	10,1
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	125	5,8	7.888	3,8	200	6,5	12.791	4,3	152	6,0	9.420	3,4
DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA I PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	243	11,2	21.343	10,2	291	9,5	25.480	8,6	192	7,6	18.287	6,6
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE, FINANCIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJE	110	5,0	32.675	15,6	536	17,5	67.743	22,9	101	4,0	33.523	12,1
OSTALE DJELATNOSTI	488	22,4	41.198	19,7	567	18,5	49.870	16,9	1073	42,4	99.739	36,0
Ukupno	2.174	100,0	209.547	100	3.068	100	295.430	100	2531	100	277.053	100

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenja broj 12.1.2., od 24. veljače 2009., 11. veljače 2011. i 14. veljače 2013.

U strukturi bruto dodane vrijednosti Ličko-senjske županije, ako se isključe djelatnosti javne uprave i ostale uslužne djelatnosti, u 2010. godini **najznačajniji je udio djelatnosti građevinarstva (porast sa 12,8% u 2006. godini na 18,1% u 2010. godini) te poljoprivrede, šumarstva i rudarstva – 11,0%**, dok na nivou Republike Hrvatske te djelatnosti imaju znatno manji udio (građevinarstvo 6,7% odnosno poljoprivreda, šumarstvo i rudarstvo 6,3%) Najznačajniji udio u strukturi BDV-a na razini RH u 2010. godini ima djelatnost prerađivačke industrije (18,8%), zatim djelatnosti informacije, komunikacije i financijske djelatnosti (12,1%) te djelatnost trgovine (10,1).

Snage:

- **prosječna neto plaća u gospodarstvu ispod prosjeka Republike Hrvatske,**
- **kontinuirani porast vrijednosti izvoza,**
- **jačanje sklonosti samozapošljavanju, osobito kroz obrtništvo.**

Slabosti:

- **malen i nerazvijen gospodarski sektor,**
- **nepovoljna granska struktura gospodarstva,**
- **nedovoljna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije,**
- **relativno visoka nezaposlenost.**

2.1. Struktura gospodarstva Ličko-senjske županije prema veličini poduzetnika te financijski rezultati poslovanja u 2012. godini

U razdoblju 2007. – 2012. godine na području Ličko-senjske županije prisutan je trend porasta broja aktivnih trgovačkih društava. No unatoč tome, **u 2012. godini aktivna trgovačka društva u Županiji činila su svega 0,6% aktivnih trgovačkih društava Republike Hrvatske** (udio stanovnika Županije u stanovništvu RH čini 1,2%). **Udio broja obrtnika Ličko-senjske županije i zaposlenih u obrtu na području Županije u Republici Hrvatskoj iznosi 1,4% odnosno 1,3%.**

Polazeći od veličine poduzetnika struktura gospodarstva Županije slična je strukturi gospodarstva Republike Hrvatske i Europske unije. Tako je u Ličko-senjskoj županiji od 622 poduzetnika 612 malih poduzetnika ili 98,4% te 9 srednjih poduzetnika ili 1,4%, koji zajedno zapošljavaju 83,8% zaposlenih. Od 168.931 subjekata malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj 98,5% su mali poduzetnici, a srednje velika poduzeća čine 1,2% odnosno u Hrvatskoj posluje 99,7% subjekata maloga gospodarstva.

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Ličko-senjskoj županiji u 2012. godini prema veličini poduzetnika prikazani su sljedećom tabelom.

Tabela 2.1.1.: Financijski rezultati poslovanja u 2012. godini – po veličini poduzetnika

Opis	Ukupno	IND 12/11	MALI		SREDNJI		VELIKI	
			Iznos	IND 12/11	Iznos	IND 12/11	Iznos	IND 12/11
Broj poduzetnika	622	-	612	-	9	-	1	-
Broj zaposlenih	4.557	101,2	3.017	103,8	783	99,1	757	93,7
Ukupan prihod (u mil. kn)	1.750	101,2	1.195	101,1	342	101,6	213	101,5
Ukupni rashodi (u mil. kn)	1.711	99,4	1.179	98,5	353	105,8	179	94,4
Porez na dobit (u mil. kn)	16	146,5	9	114,8	0,2	45,4	7	254,8
Dobit nakon oporez. (u mil. kn)	103	150,3	75	187,7	1	11,9	27	155,1
Gubitak nakon oporez. (u mil. kn)	80	111,7	67	107,4	13	139,8	0	-
Konsolidirani financijski rezultat - dobit minus gubitak (u mil. kn)	23	-	8	-	-12	-	27	-

Izvor: FINA, Zagreb, lipanj 2013.

Podaci iz tabele pokazuju da su u 2012. godini poduzetnici Ličko-senjske županije (mali, srednje veliki i veliki) ostvarili pozitivan konsolidirani financijski rezultat od 23 mil. kn.

Mali poduzetnici su poslovanje 2012. godine završili s ukupno ostvarenom dobiti nakon oporezivanja od 75 mil. kn, koja je za 87,7% veća od iste ostvarene kod istih poduzetnika 2011. godine, dok se kod srednje velikih poduzetnika dobit smanjila za 88,1% u odnosu na prošlu godinu.

U promatranom razdoblju ostvaren je rast broja zaposlenih za 1,2% (najveći porast zaposlenih imali su mali poduzetnici – 3,8%).

Naplaćeni porez na dobit povećan je u 2012. u odnosu na 2011. za 46,5%. Mali poduzetnici s 66,2% zaposlenih ostvarili su 73,0% dobiti nakon oporezivanja, ali i 83,8% gubitaka nakon oporezivanja u 2012. godini dok su srednje veliki poduzetnici sa 17,2% zaposlenih ostvarili 1,0% dobiti nakon oporezivanja i 16,3% gubitaka nakon oporezivanja.

Snage:

- **dominacija malih poduzetnika u strukturi gospodarstva što omogućuje tržišnu fleksibilnost i prilagodljivost,**
- **trend porasta broja aktivnih trgovačkih društava.**

Slabosti:

- **samo jedan veliki poduzetnik – neiskorištene mogućnosti kooperacije,**
- **nedostatnost kapitala (zbog velikih rizika i neizvjesnosti vezanih uz malo poduzetništvo, mali poduzetnici imaju otežan pristup kapitalu i kvalitetnim izvorima financiranja),**
- **ograničenost investicija.**

2.2. Poslovno povezivanje, ostvarena izravna ulaganja na području Ličko-senjske županije i ulaganja u inovacije, istraživanja i razvoj

2.2.1. Poslovno povezivanje

Za Ličko-senjsku županiju karakteristično je nedovoljno poslovno povezivanje poduzetnika. Tako je prema podacima navedenim u Strategiji¹ u Hrvatskoj više od 500 poduzeća koji sudjeluju u klasterima, u sklopu kojih je zaposleno više od 25.000 zaposlenih. Većina je tih klastera iz sektora proizvodnje, ali dobro su zastupljeni i turizam te poljoprivreda.

U Ličko-senjskoj županiji je aktivan samo Klaster drvoprerađivača Ličko-senjske županije koji čine 17 trgovačkih društava i četiri obrta, a koji zapošljavaju 357 radnika.

Klasterska politika važan je dio gospodarske politike Europske unije, a strategijom Europa 2020 kroz predvodničku inicijativu „Industrijska politika za globalizacijsko doba“ određeno je da će na razini Europske unije Europska komisija raditi na unaprjeđenju poslovnog okruženja, prvenstveno za male i srednje poduzetnike, među ostalim i smanjenjem troškova transakcija za poslovanje u Europi, promicanjem klastera te snaženjem dostupnog pristupa financijama. Navedeno ukazuje da je klasterska politika prepoznata kao alat za jačanje konkurentnosti te je potrebno veći naglasak staviti na različite oblike poslovnog povezivanja poduzetnika i na području Ličko-senjske županije.

Snage:

- jačanje svijesti poduzetnika o potrebi poslovnog povezivanja.

Slabosti:

- nezadovoljavajuća razvijenost poslovnih mreža i povezanosti.

2.2.2. Izravna strana ulaganja na području Ličko-senjske županije

Prema dosadašnjim iskustvima u kontaktima sa stranim ulagačima, najčešća pitanja i problemi vezani su uz pravnu nesigurnost, mijenjanje zakona i propisa te duge postupke ishoda dokumentacije.

Prema podacima Hrvatske narodne banke u razdoblju 1993-2013. godine inozemna izravna ulaganja u Ličko-senjsku županiju iznosila su 36,2 milijuna EUR-a što čini 0,13% ostvarenih izravnih inozemnih ulaganja u Republiku Hrvatsku u istom razdoblju.

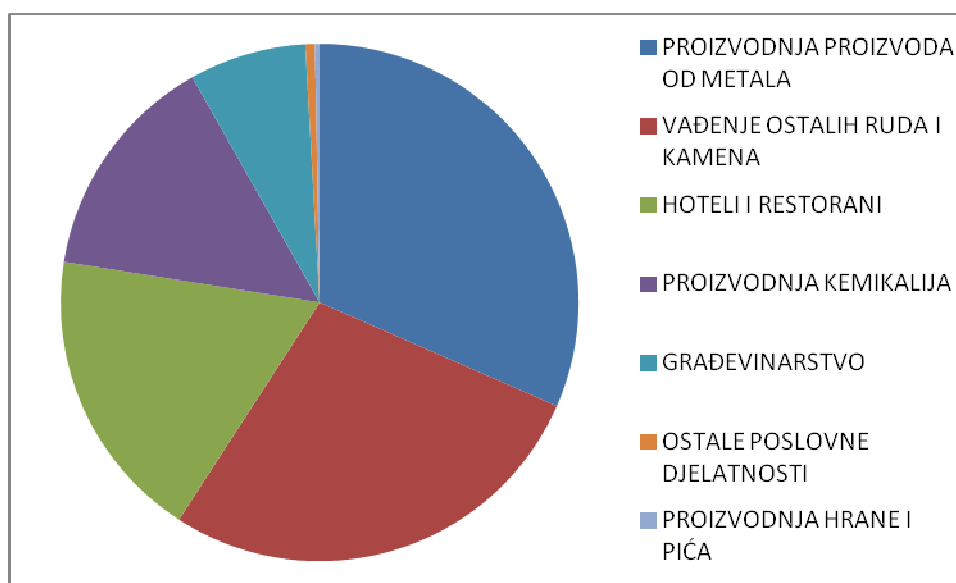
Struktura ostvarenih inozemnih izravnih ulaganja u Ličko-senjsku županiju prikazana je grafom 2.2.2.1.

¹ Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. godine (Narodne novine broj 136/13) str. 29.

U razdoblju od 1.8.2011. do 31.12.2013. Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA zaprimila je 21 upit potencijalnih ulagača koji su iskazali interes za ulaganje na području Ličko-senjske županije. Međutim, od navedenih upita niti jedan nije realiziran kao investicija. Većina navedenih ulagača tražila je vrlo detaljne podatke u vrlo kratkom roku, a dodatni problem je u tome što veliki broj traženih podataka nije javno dostupan na jednom mjestu.

No, važno je istaknuti da je razina ostvarenih inozemnih izravnih ulaganja znatno snižena zbog globalne gospodarske krize te će biti **potreban proaktivan pristup kako bi se ponovno moglo privući inozemne izravne investicije i kako bi se povećao njihov utjecaj na razvoj sektora maloga gospodarstva**. Prvenstveno je nužno poticati izravne strane investicije u sektoru prerađivačke industrije u Hrvatskoj koja je glavni izvor izvoza.

Graf 2.2.2.1. Struktura inozmenih izravnih ulaganja u Ličko-senjskoj županiji prema granama djelatnosti

Izvor: Hrvatska narodna banka

Nedovoljan broj realiziranih investicija, osobito u poduzetničke zone na području Županije dijelom je uzrokovan i neodgovarajuće riješenim upravljanjem zonama što uključuje i proaktivni pristup u pronalaženju investitora u zone (jedinice lokalne samouprave nemaju posebne institucije za upravljanje zonama niti dovoljno educirane kadrove za upravljanje istima). Pozitivan je primjer ulaganja u poduzetničku zonu Konjsko Brdo Perušić – investiranje u djelatnosti logistike, vrijednost investicije 24.000.000,00 kuna.

Snage:

- **postojanje izgrađenih poduzetničkih zona,**
- **izvršeno ulaganje stranog ulagača u izgradnju jednog od najvećih logističkih centara u regiji.**

Slabosti:

- **nedovoljan broj realiziranih inozemnih investicija na području Županije u prethodnom razdoblju.**

2.2.3. Ulaganja u inovacije, istraživanja i razvoj

Struktura inovacijskih aktivnosti pokazuje kako hrvatsko malo gospodarstvo ne ulaže dovoljno u aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija radi uvođenja novih proizvoda i usluga na tržište te u razvoj inovativnih poslovnih modela nužnih za rast i razvoj. Posebice zabrinjava mali broj inovativnih mikro i malih poduzeća što je karakteristično i za područje Ličko-senjske županije.

Budući da Državni zavod za statistiku ne prati pokazatelje o ostvarenim ulaganjima u istraživanje i razvoj i inovacijama poslovnog sektora na nivou županija iste nije moguće prikazati.

Po županijama su dostupni samo podaci o intelektualnom vlasništvu koje se pojavljuje u različitim oblicima – patenti, žigovi, industrijski dizajn, modeli, ugovori, licence, istraživačka dokumentacija, transfer tehnologije i sl., a čijim se korištenjem u poslovanju također postiže bolja konkurentnost.

Tako je npr. prema podacima Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (Godišnje izvješće za 2012. godinu) tijekom 2012. godine podneseno ukupno 217 prijava domaćih podnositelja, od čega je s područja Grada Zagreba i Zagrebačke županije bilo 95 prijava ili 43,7%, slijede Primorsko-goranska županija – 30 ili 13.8%, Splitsko-dalmatinska županija – 20 ili 9.2%, Osječko-baranjska županija – 14 ili 6.5%, Međimurska županija – 11 ili 5.1% te sve ostale županije 47 patentnih prijava ili 21.7%. Udjeli ostalih 15 županija, uključujući i Ličko-senjsku županiju nezadovoljavajući su odnosno proporcionalno oko 1,4% po županiji. U razdoblju 2010. – 2012. godine za područje Ličko-senjske županije priznata su prava za dva patenta.

Snage:

- **rastuća svijest o važnosti istraživanja i razvoja proizvoda**

Slabosti:

- **nedovoljna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije.**

2.3. RADNA SNAGA NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Unatoč relativnoj brojnosti radno sposobnog stanovništva (47.203) Ličko-senjsku županiju karakterizira nepovoljna demografska struktura – prosječna starost 43 godine (RH 39,3), indeks starosti 145,7 (RH 90,7).

U 2012. godini ostvaren je porast broja zaposlenih kod trgovačkih društava za 6,0%, kod obrtnika za 3,9%, te smanjenje broja poljoprivrednika za 16,3%.

Unatoč navedenom povećanju, prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje stopa nezaposlenosti prema administrativnim izvorima na dan 31.12. 2013. godine u Ličko-senjskoj županiji iznosila je 22,7%² što predstavlja povećanje za 1,5 postotnih poena u odnosu na kraj 2012. godine kada je stopa nezaposlenosti iznosila 21,2%. U Republici Hrvatskoj stopa nezaposlenosti na dan 31.12.2013. godine iznosila je 20,7%.

U obrazovnoj strukturi nezaposlenih u Ličko-senjskoj županiji 61,5% su osobe s završenom srednjom školom i gimnazijom što je nešto niže od istog pokazatelja u RH – 62,7%, no udio nezaposlenih s završenim višim školama i fakultetima na području naše Županije je 9%, a u RH 11,9% što ukazuje na nešto lošiju obrazovnu strukturu nezaposlenih naše Županije.

Polazeći od dobne strukture, ***udio mladih (od 20 do 29 godina) u ukupnom broju nezaposlenih na dan 31.12.2013. godine u Županiji iznosio je 29,6% , a u Republici Hrvatskoj 27,8%.***

Zaposlenost radnika s određenim vještinama i kvalifikacijama važna je posebice za djelatnosti vezane uz visoku tehnologiju i znanjem intenzivne djelatnosti te postoje podaci koji pokazuju kako Hrvatska mora poduzeti daljnje korake za unapređenje, jer je prema zaposlenosti znanstvenika i inženjera u poduzećima na 86. mjestu od 144 zemlje.³

Na području Ličko-senjske županije postoje mogućnosti dodatnog obrazovanja odraslih (Gacko pučko otvoreno učilište Otočac, Pučko otvoreno učilište dr. Ante Starčevića Gospić), no kao i na razini Republike Hrvatske i u Ličko-senjskoj županiji može se istaknuti neodgovarajući odnos prema cjeloživotnom učenju te razvoju i unaprjeđenju vještina radne snage.

Rezultati ankete poslodavaca Ličko-senjske županije 2011. godine (www.hzz.hr) pokazuju da je svega 20% anketiranih poslodavaca izrazilo potrebu za dodatnom izobrazbom radnika što je malo jer se cjeloživotno učenje unutar malog i srednjeg poduzetništva sljedećih godina mora više primjenjivati ukoliko se žele ostvariti prednosti od značajnih ulaganja u moderna postrojenja i opremu.

Snage:

- **postojanje mogućnosti za dodatno obrazovanje odraslih,**
- **relativna brojnost mladog radno sposobnog stanovništva.**

Slabosti:

- **relativno niska razina obrazovanosti nezaposlene radne snage,**
- **nedovoljna prepoznatost potrebe cjeloživotnog učenja.**

² Prema Godišnjaku 2013, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područne službe Gospić.

³ Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. godine (Narodne novine broj 136/13) str. 6.

2.4. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA I INSTITUCIONALNA POTPORA MALOM GOSPODARSTVU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Na području Ličko – senjske županije kao poduzetnička potporna institucija djeluje samo Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA sa sjedištem u Gospiću, dok na području Grada Senja djeluje i Ustanova za razvoj Grada Senj. Osnivač LIRA-e je Ličko-senjska županija. Trenutno zapošljava osam djelatnika. Osnivač Ustanove za razvoj Grada Senja sa sjedištem u Senju je Grad Senj, a trenutno zapošljava troje djelatnika.

Prema podacima analize u 2010. godini („Izgradnja kapaciteta stručnjaka za područje obavljanja poslovnih usluga i ustanova zaduženih za pruženje potpore u poslovanju“, projekt EU 2012. godine)⁴ ocjenjivanjem poduzetničkih potpornih institucija u Republici Hrvatskoj koje je obuhvatilo i potporne institucije na području Ličko-senjske županije (Razvojnu agenciju Ličko-senjske županije – LIRA-u i Ustanovu za razvoj Grada Senja) utvrđeno je sljedeće:

- postoji potreba za razvijanjem i osiguravanjem odgovarajućih proizvoda i usluga poduzetnicima ovisno o njihovu položaju u fazi rasta,
- institucijama je teško zadovoljiti potražnju poduzetnika i njihove uprave za određenim uslugama kao što su upravljanje kvalitetom, marketinški planovi, procjena investicija i projekata, prava na intelektualno vlasništvo, potpora razvoju klastera i proizvoda,
- potrebno je razviti njihove kapacitete vezano za pružanje potpora poduzetnicima kako bi unaprijedili upravljačke sposobnosti vezane za strateško planiranje i inovacije,
- institucije će morati razviti kapacitete svojih zaposlenika/zaposliti više ljudi kako bi mogli zadovoljiti potrebe malog gospodarstva u njihovu području djelovanja.

Uz navedene probleme poduzetničkih potpornih institucija, prisutne su i dodatne specifičnosti. Tako Razvojna agencija Ličko-senjske županije LIRA-a trenutno posluje u unajmljenom poslovnom prostoru koji apsolutno ne odgovara djelatnosti kojom se LIRA bavi pa je primjerice za obavljanje redovnih edukativnih aktivnosti LIRA primorana angažirati značajna novčana sredstva za najam prostora u kojim se edukativne aktivnosti obavljaju, što uzrokuje trajne nepotrebne troškove.

Osim toga, na razini Županije ne postoji potporna mreža institucija kroz koju se podupire samozapošljavanje i vođenje gospodarskog subjekta u prvim godinama poslovanja te nije moguće postići sinergijske učinke postojećih institucija u svrhu stvaranja uvjeta za poticanje samozapošljavanja.

Stoga je radi osiguranja podizanja kvalitete poduzetničke infrastrukture na području Ličko-senjske županije potrebno osigurati širenje mreže poduzetničkih potpornih institucija i povećanje kvalitete i opsega usluga postojećih poduzetničkih potpornih institucija, za što je potrebno izvršiti dodatna ulaganja u povećanje broja zaposlenih pri poduzetničkim potpornim institucijama i njihovu edukaciju.

Na području Ličko-senjske županije jedinice lokalne samouprave rade na izgradnji ukupno 24 lokacije poduzetničkih zona od kojih su radovi dovršeni na dvije lokacije:

- Poduzetnička zona Konjsko Brdo u Općini Perušić i
- Poduzetnička zona Otočac u Gradu Otočcu.

⁴ Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. godine (Narodne novine broj 136/13) str. 7.

Od ostalih lokacija najveći stupanj dovršenosti, a time i stupanj spremnosti za prihvata investitora imaju sljedeće poduzetničke zone:

- Zona poslovnih namjena Smiljansko polje, Grad Gospić,
- Poduzetnička zona Čiponjac, Grad Novalja,
- Poduzetnička zona Podudbina, Općina Udbina i
- Poduzetnička zona Žuta Lokva, Općina Brinje.

Poduzetničke zone koje su izgrađene i/ili u visokoj fazi dovršenosti poseban naglasak moraju staviti na kvalitetno upravljanje poduzetničkom zonom. Poduzetničkim zonama na području Ličko-senjske županije uglavnom upravljaju jedinice lokalne samouprave putem upravnih odjela što se dosada nije pokazalo dovoljno učinkovitim s obzirom na zahtjeve kvalitetnog upravljanja zonama kao što je planiranje/razvoj/građenje, marketing, upravljanje imovinom, organizacija usluga u zoni (sigurnost, održavanje, zbrinjavanje otpada), ujednačena potpora investitorima i sl.

Osim toga, dostupnost informacija potencijalnim investitorima o poduzetničkim zonama na području naše Županije kao i drugim potencijalnim lokacijama za ulaganje je neujednačena i često investitor mora kontaktirati veći broj gradova/općina i institucija kako bi prikupio potrebne podatke potrebne za realizaciju svoje investicije. Evidentno je da na području Ličko-senjske županije ne postoji jedinstveno mjesto za upravljanje postojećim resursima na području izgrađenih poduzetničkih zona, što bi olakšalo i unaprijedilo proces privlačenja investitora.

Ličko-senjska županija certificirana je i spremna za privlačenje investitora i zadovoljavanje njihovih potreba te joj je **dozvoljeno korištenje znaka CIFR - „Croatian Investor Friendly Region“ (eng. Hrvatska regija spremna za prihvata investitora)** na brošurama i internetskim stranicama. Stupanje u kontakt s certificiranom županijom trebalo bi jamčiti investitoru:

1. brzi poslovni odgovor na početni upit,
2. besplatne usluge vođenja projekta koje uključuju:
 - davanje detaljnih informacija o dostupnosti radne snage i njihovim kvalifikacijama, dostupnosti lokacija za ulaganja, osnovnim troškovima i potencijalnim dobavljačima
 - organiziranje posjeta županiji u svrhu susreta s ključnim službenicima i dobavljačima te posjet lokacijama i objektima
 - uspostavljanje suradnje sa službenicima javnog sektora i rješavanje pitanja poput radnih dozvola i poticaja.

Jedinice lokalne samouprave na području Županije nemaju takav znak te je time i njihova spremnost za zadovoljavanje potreba investitora na nižoj razini.

Budući na odluku o pokretanju poslovanja utječu svi čimbenici okruženja, potrebno je unaprijediti okruženje u kojem se nalazi malo gospodarstvo, u kojem važnu ulogu imaju poduzetničke potporne institucije.

Snage:

- **postojanje većeg broja izgrađenih poslovnih zona,**
- **postojanje poduzetničkih potpornih institucija**
- **certificiranost Županije za privlačenje investitora.**

Slabosti:

- **nedovoljna razvijenost usluga poduzetničkih potpornih institucija,**
- **neujednačena dostupnost informacija poduzetnicima i investitorima,**
- **investitori ne mogu dobiti sve potrebne informacije na jednom mjestu.**

2.5. SWOT ANALIZA MALOG GOSPODARSTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Iz svih navedenih pokazatelja moguće je izraditi sljedeću SWOT analizu malog gospodarstva Ličko-senjske županije:

<p>Snage</p> <ul style="list-style-type: none"> - prosječna neto plaća ispod prosjeka Republike Hrvatske, - kontinuiran porast vrijednosti izvoza, - jačanje sklonosti samozapošljavanju, osobito kroz obrtništvo, - dominacija malih poduzetnika u strukturi gospodarstva što omogućuje tržišnu fleksibilnost i prilagodljivost, - trend porasta broja aktivnih trgovačkih društava, - jačanje svijesti poduzetnika o potrebi poslovnog povezivanja, - postojanje izgrađenih poduzetničkih zona, - izvršeno ulaganje stranog ulagača u izgradnju jednog od najvećih logističkih centara u regiji, - rastuća svijest o važnosti istraživanja i razvoja proizvoda, - postojanje mogućnosti za dodatno obrazovanje odraslih, - relativna brojnost mladog radno sposobnog stanovništva, - postojanje većeg broja izgrađenih poslovnih zona, - postojanje poduzetničkih potpornih institucija, - certificiranost Županije za privlačenje investitora. 	<p>Slabosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - malen i nerazvijen gospodarski sektor, - nepovoljna granska struktura gospodarstva, - nedovoljna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije, - relativno visoka nezaposlenost, - samo jedan veliki poduzetnik – neiskorištene mogućnosti kooperacije, - nedostatnost kapitala (zbog velikih rizika i neizvjesnosti vezanih uz malo poduzetništvo, mali poduzetnici imaju otežan pristup kapitalu i kvalitetnim izvorima financiranja) i ograničenost investicija, - nezadovoljavajuća razvijenost poslovnih mreža i povezanosti, - nedovoljan broj realiziranih inozemnih investicija na području Županije u prethodnom razdoblju, - nedovoljna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije, - relativno niska razina obrazovanosti nezaposlene radne snage, - nedovoljna prepoznatost potrebe cjeloživotnog učenja, - nedovoljna razvijenost usluga poduzetničkih potpornih institucija, - neujednačena dostupnost informacija poduzetnicima i investitorima, - investitori ne mogu dobiti sve potrebne informacije na jednom mjestu (neumreženost institucija).
<p>Prilike</p> <ul style="list-style-type: none"> - jedinstveno tržište Europske unije sa slobodom kretanja roba, usluga i kapitala - primjena novih tehnologija i transfer znanja - plinifikacija svih većih naselja u Županiji kao osnova za podizanje kvalitete života i razvoj novih djelatnosti. - potencijal izgradnje autoceste Rijeka-Žuta Lokva, pomorskih i zračnih luka. - razvoj turističkih potencijala na području Županije 	<p>Prijetnje</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaka međunarodna konkurencija, - postojanje sivog tržišta robe i radne snage, - nepovoljna demografska slika i demografska kretanja, - učestalo mijenjanje zakonskih propisa koji se odnose na povlastice za potpomognuta područja, - nedovoljan institucionalni odgovor na zakašnjela plaćanja, neplaćanja, prisilne provedbe ugovora i ostale administrativne

<ul style="list-style-type: none"> - trendovi „zdravog života, zdrave prehrane“ s obzirom da je prostor Županije tzv. ekološka jezgra Hrvatske - konkurentnost sektora maloga gospodarstva povećana vezama s velikim gospodarskim subjektima (klasteri, turistički kapaciteti i sl.) - korištenje obuhvatnijih paketa fondova EU 	<p>probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagađenje i onečišćenje okoliša. - proces razminiranja nije završen te se još uvijek oko dio teritorija Ličko-senjske županije nalazi u minski sumnjivom području. - Depopulacija ruralnih prostora slabi sektor malopga gospodarstva i opći razvoj dijelova Hrvatske.
---	--

3. PROGRAM POTICANJA RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE 2014.-2020. GODINE

3.1. SVRHA PROGRAMA

Ličko-senjska županija u skladu sa ciljevima utvrđenima *Strategijom razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013.-2020. godine* (dalje: Strategija) te *strateškim ciljem Županijske razvojne strategije Ličko-senjske županije 2011.-2014. godine (Županijski glasnik 23/10, 21/13) - Stvaranje uvjeta za uravnotežen i održiv gospodarski razvoj zasnovan na razvoju malog gospodarstva, ekološki prihvatljive prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma*, donosi ovaj Program radi utvrđivanja mjera poticanja razvoja malog gospodarstva na području Ličko-senjske županije koje će se provoditi do 2020. godine. Budući će se operacionalizacija Strategije, definiranih strateških ciljeva i mjera ostvarivati uglavnom provedbom novih operativnih i akcijskih programa za programsko razdoblje 2004-2020 (korištenjem strukturnih fondova), to znači da će ovaj Program biti temelj i uvjet za korištenje navedenih sredstava.

Programom se utvrđuju ciljevi razvoja malog gospodarstva, korisnici poticajnih mjera, izvori financiranja, instrumenti i mjere provedbe za ostvarenje ključnih ciljeva razvoja kao i način praćenja provedbe te ocjena učinkovitosti Programa.

3.2. CILJEVI RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Strategijom razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013.-2020. godine definirani su sljedeći strateški ciljevi razvoja malog gospodarstva:

1. **POBOLJŠANJE EKONOMSKE USPJEŠNOSTI:**
Unaprjeđenje ekonomske uspješnosti maloga gospodarstva u sektorima proizvođačkih i uslužnih djelatnosti većim ulaganjem u istraživanje i razvoj, višim stupnjem inovacija, rastom izvoza te daljnjim razvojem poslovnih mreža i povezanosti;
2. **POBOLJŠAN PRISTUP FINANCIRANJU:**
Razvijanje raznih financijskih mogućnosti za subjekte maloga gospodarstva i uklanjanje financijskog jaza za malo gospodarstvo;
3. **PROMOCIJA PODUZETNIŠTVA:**
Pružanje potpore osnivanju novih poduzeća, rast broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima kako bi se na taj način pridonijelo ravnomjernijem i uravnoteženom razvoju hrvatskih regija;
4. **POBOLJŠANJE PODUZETNIČKIH VJEŠTINA:**
Pružanje potpore većem razvoju subjekata maloga gospodarstva jačanjem njihove uprave, uvođenjem i djelovanjem većeg broja visokokvalificiranih zaposlenika te podupiranjem cjeloživotnog učenja zaposlenih u subjektima maloga gospodarstva;
5. **POBOLJŠANO POSLOVNO OKRUŽENJE:**
Nadgradnja ostvarenog napretka uklanjanjem preostalih administrativnih opterećenja i olakšavanjem poslovanja u Hrvatskoj.

Sukladno navedenim strateškim ciljevima iz Strategije RH, a polazeći od obilježja i potreba malog gospodarstva Ličko-senjske županije **ciljevi Programa poticanja razvoja malog gospodarstva Ličko-senjske županije 2014. – 2020. godine** čijom će se realizacijom pridonijeti ostvarenju navedenih nacionalnih strateških ciljeva razvoja malog gospodarstva Republike Hrvatske, a prije svega povećanju konkurentnosti subjekata malog gospodarstva kako bi se isti bolje pozicionirali na tržištu i stvorili mogućnosti zapošljavanja i /ili prevladavanja pritiska za smanjivanjem broja zaposlenih u razdoblju gospodarske krize su:

Cilj 1.

Osiguranje povoljnog financiranja razvoja poduzetništva na županijskoj razini kao i poboljšanje dostupnosti kreditnih sredstava poduzetnicima

Mjere

- 1.1. Kreditiranje poduzetništva uz subvenciju kamata,
- 1.2. Izdavanje jamstava za kredite poduzetnika,
- 1.3. Sufinanciranje pripreme projekata poduzetnika za kandidiranje i realizaciju putem EU projekata.

Cilj 2.

Podizanje kvalitete poduzetničke infrastrukture s ciljem razvoja poslovnog okruženja

Mjere

- 2.1. Razvoj poduzetničkih potpornih institucija – razvojnih agencija,
- 2.2. Razvoj poduzetničkih potpornih institucija – poduzetničkih i poslovnih inkubatora,
- 2.3. Privlačenje izravnih stranih ulaganja, formiranje Centra za podršku investitorima i razvoj poduzetničkih zona .

Cilj 3.

Poboljšanje ekonomske uspješnosti malog gospodarstva

Mjere

- 3.1. Poticanje ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije,
- 3.2. Poticanje razvoja klastera, udruga, poslovnih mreža i drugih oblika povezivanja poduzetnika u malom gospodarstvu,
- 3.3. Potpore marketinškim aktivnostima i promidžba poduzetništva
- 3.4. Sufinanciranje certificiranja proizvoda i procesa

Cilj 4.

Razvoj ljudskih potencijala i socijalnog poduzetništva

Mjere:

- 4.1. Poboljšanje poduzetničkih vještina kroz razne vidove izobrazbe, poduzetnika i poticanje cjeloživotnog učenja,
- 4.2. Obrazovanje u funkciji razvoja poduzetništva – studenti i učenici srednjih škola,
- 4.3. Razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje,
- 4.4. Razvoj socijalnog poduzetništva.

3.3. KORISNICI POTICAJNIH MJERA

Korisnici poticajnih mjera utvrđenih ovim Programom su subjekti malog gospodarstva definirani člankom 2. i 3. Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, 63/07, 53/12 i 56/13).

Prema veličini, razlikuju se mikro, mali i srednji subjekti malog gospodarstva.

Mikro subjekti su oni koji prosječno godišnje zapošljavanju manje od 10 radnika, ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 2 mil. EUR-a ili imaju ukupnu aktivu u iznosu protuvrijednosti do 2 mil. EUR-a.

Mali subjekti su oni koji godišnje zapošljavaju prosječno do 50 radnika, ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 10 milijuna EUR-a ili imaju ukupnu aktivu, odnosno vrijednost dugotrajne imovine, u iznosu protuvrijednosti do 10 milijuna EUR-a.

Ostali gospodarski subjekti koji zadovoljavaju kriterije malog gospodarstva su **srednji subjekti** (imaju manje od 250 zaposlenih i ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 50 mil. EUR-a, odnosno imaju ukupnu aktivu ili vrijednost dugotrajne imovine u iznosu protuvrijednosti do 43 mil. EUR-a).

3.4. IZVORI FINANCIRANJA PROGRAMA

Ličko-senjska županija osigurava namjenska sredstva za provedbu ovog Programa u Proračunu Ličko-senjske županije. Osigurana sredstva koriste se isključivo namjenski za provedbu poticajnih mjera utvrđenih Programom.

Za provedbu poticajnih mjera utvrđenih Programom mogu se koristiti i sredstva drugih raspoloživih izvora (fondovi EU, jedinice lokalne samouprave, ministarstva i sl.).

O plasmanu sredstava osiguranih Proračunom odlučuje Župan koji sklapa ugovore/sporazume s financijskim i drugim institucijama koje sudjeluju u provedbi Programa te korisnicima poticajnih mjera.

3.5. MJERE PROVEDBE PROGRAMA

3.5.1. Osiguranje povoljnog financiranja razvoja poduzetništva na županijskoj razini kao i poboljšanje dostupnosti kreditnih sredstava poduzetnicima

Mogućnost ishođenja povoljnih financijskih sredstava jedan je od bitnih čimbenika za početak poslovanja poduzetnika, kao i za mogućnost njihovog daljnjeg rasta i razvitka.

Osnovni problemi koji se odnose na financiranje malog gospodarstva u Hrvatskoj su manjak kreditnih jamstava, neodgovarajući raspon bankovnih proizvoda i usluga, potrebna kreditna dokumentacija, iznos kamatnih stopa i nedovoljne informacije o dostupnim financijskim proizvodima te je stoga na hrvatskom tržištu potrebno osigurati dodatne izvore financiranja za mala poduzeća kako bi se ostvario potencijal razvoja u sektoru maloga gospodarstva.⁵

Novim programom Europske unije COSME - potprogram Pristupa sredstvima financiranja za mala i srednja poduzeća osigurat će se kapitalna sredstva poticanja malog poduzetništva u start-up fazi i fazi rasta, omogućit će se komercijalno orijentiran kapital u obliku zajmova, osigurat će se aranžmani dijeljenja rizika i pokrića kredita za mala i srednja poduzeća. Riječ je o financijskim instrumentima namijenjenim tvrtkama u različitim fazama životnog ciklusa. Sredstva će pomoći rizičnom kapitalu u tvrtkama, posebice onima koja su u fazi rasta. Zajmovi koji će se odobravati bi trebali pokrivati kredite do 150.000 EUR. Sredstvima će upravljati Europski investicijski fond u suradnji s financijskim institucijama u različitim državama članicama.

3.5.1.1. *Kreditiranje poduzetništva uz subvenciju kamata*

Dosadašnja provedba programa kreditiranja poduzetništva uz subvenciju kamatne stope na području Ličko-senjske županije ukazala je na veliki interes poduzetnika za tzv. županijskim kreditima. Osim toga, u uvjetima svjetske gospodarske krize, postroženih uvjeta i nedovoljne orijentiranosti banaka na plasiranje kreditnih sredstava u gospodarstvo, ovakve potpore omogućavaju veću dostupnost kreditnih sredstava poduzetnicima.

Svi mali i srednji poduzetnici, a osobito oni koji tek otvaraju subjekt malog gospodarstva (poduzetnici početnici) imaju teškoća u dobivanju financijskih sredstava u ranim fazama svojega životnog ciklusa, jer nema dovoljne ponude mikro kredita.

Županija je do sada sudjelovala u provedbi programa Ministarstva poduzetništva i obrta kojima je osigurano subvencioniranje kamatnih stopa na kredite od strane Ministarstva u određenom postotku (1%-2%) uz uvjet da se u subvencioniranje kamatnih stopa uključi i Ličko-senjska županija u istom postotku. Time su osigurana povoljna kreditna sredstava za realizaciju poduzetničkih projekata u razdoblju relativno nepovoljnih uvjeta kreditiranja prisutnih na tržištu kapitala.

⁵ Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. godine (Narodne novine broj 136/13) str. 29.

Uz Ministarstvo poduzetništva i obrta i Ličko-senjsku županiju, u subvencioniranje kamatnih stopa na kredite 2009. godine uključile su se i jedinice lokalne samouprave u istom postotku. Na taj način omogućeno je odobravanje kredita poduzetnicima po kamatnim stopama od 2,25% do 4,25% ovisno o projektu kreditiranja i jedinici lokalne samouprave.

U cilju osiguranja povoljnih kreditnih sredstava za realizaciju poduzetničkih projekata u budućnosti, zbog relativno nepovoljnih uvjeta kreditiranja prisutnih na tržištu kapitala Ličko-senjska županija nastavit će odobravati subvencije kamata na kredite subjektima malog gospodarstva. Time će se osigurati uvjeti za očuvanje i unaprijeđenje poslovanja subjekata malog gospodarstva i poticanje razvoja strateških gospodarskih djelatnosti Županije uz novo zapošljavanje.

Tabela 3.5.1.1. Preuzete obveze Ličko-senjske županije za subvencioniranje kamate
(u EUR)

Datum obveze	Poduzetnik I	Žene i mladi 2004. (naknada)	LPR Poduzetnik	Mikro-kreditiranje	Mikro-kreditiranje	LPR – mikro-kreditiranje i malo gosp.	UKUPNO u EUR	UKUPNO U HRK (1 EUR = 7,6 HRK)
	(2001.)		(2004.)	(2007.)	2008.	2009*		
31.12.2014.	48,55	20,95	15.605,24		686,5	30.073,57	46.434,81	352.904,56
31.12.2015.	2,02	11,2	6.709,87		227,49	26.369,86	33.320,44	253.235,34
31.12.2016.		1,88	1.598,07		17,5	22.670,00	24.287,45	184.584,62
31.12.2017.			9.179,15			18.962,46	28.141,61	213.876,24
31.12.2018.						15.258,75	15.258,75	115.966,50
31.12.2019.						11.555,05	11.555,05	87.818,38
31.12.2020.						7.855,19	7.855,19	59.699,44
31.12.2021.						2.995,94	2.995,94	22.769,14
31.12.2022.						684,93	684,93	5.205,47
UKUPNO	129.710,51	1.977,71	563.096,99	17.481,86	9.046,08	186.278,37	170.534,17	1.296.059,69

*Realizacija kreditne linije u tijeku = maksimalna procjena

Uvjeti korištenja sredstava kreditnog programa uz subvenciju kamata određuju se posebnim natječajem kojeg raspisuje Župan prema sklopljenom ugovoru s resornim ministarstvom – Ministarstvom poduzetništva i obrta, jedinicama lokalne samouprave i poslovnim bankama.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: poslovne banke, LIRA, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK Županijska komora Otočac

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- sklapanje ugovora o provedbi projekata kreditiranja uz subvenciju kamata,
- imenovanje povjerenstva za provedbu projekata kreditiranja,
- raspisivanje javnog natječaja,
- implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj realiziranih kredita, broj otvorenih radnih mjesta

ROK: kontinuirano

3.5.1.2. Izdavanje jamstava za kredite poduzetnika

Subjekti malog gospodarstva često imaju teškoća u nabavi kapitala ili kredita s obzirom na prirodu financijskih tržišta nesklonih riziku i ograničenost instrumenata osiguranja povrata kredita koje oni mogu ponuditi, pa je osiguranje jamstvenog kapitala poduzetnicima značajna potpora za osiguranje dostupnosti financijskih sredstava.

Formiranje jamstvenog fonda moguće je udruživanjem sredstava Županije sa zainteresiranim poduzetnicima, jedinicama lokalne samouprave, ministarstvima, razvojnim agencijama i sl. Deponiranjem i multipliciranjem sredstava kod poslovnih banaka moguće je ostvariti značajan jamstveni fond koji mogu koristiti poduzetnici korisnici županijske kreditne linije i posebne kreditne linije poslovne banke.

U tijeku je provedba programa jamstvenog fonda za prerađivačku industriju Ministarstva gospodarstva koje je raspisalo Javni poziv županijama za iskazivanjem interesa za uključivanje u Program jamstvenog fonda za prerađivačku industriju i inovacije u prerađivačkoj industriji kojim je predviđeno da se sredstva jamstvenog fonda osigurana na državnoj razini plasiraju kao jamstvo bankovnih kredita poslovnim subjektima koji imaju sjedište na području županije.

Prema tom Programu jamstva se koriste za :

- financiranje ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu koja su nastala kao rezultat inovacije u omjeru 70% (materijalne imovine) : 30% (nematerijalne imovine),
- financiranje ulaganja u modernizaciju tehnološkog procesa,
- obrtna sredstva vezana za provedbe modernizacije tehnološkog procesa do maksimalno 500.000,00 kuna.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, LIRA, poslovne banke

SURADNICI: Ministarstvo gospodarstva, jedinice lokalne samouprave

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- donošenje odluke Župana o formiranju jamstvenog fonda za kredite poduzetnika iz raspoloživih sredstava,
- Odabir poduzetničke potporne institucije i poslovne banke,
- Sklapanje ugovora,
- Imenovanje povjerenstva za provedbu,
- Implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj izdanih jamstava, broj otvorenih radnih mjesta

ROK: kontinuirano

3.5.1.3. Sufinanciranje pripreme projekata poduzetnika za kandidiranje i realizaciju putem EU projekata

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju financiranje poduzetničkih projekata odvija se po metodologiji sufinanciranja odnosno isključivo putem postupaka propisanim javno objavljenim natječajima. Uz prijavne obrasce projektnih prijedloga potrebno je priložiti i svu traženu popratnu dokumentaciju ovisno o pojedinom natječaju temeljem čega se zaprimljeni projektni prijedlozi ocjenjuju u skladu s evaluacijskim kriterijima objavljenim u uputama za prijavitelje.

Mnogi poduzetnici neće moći iskoristiti razvoj novih financijskih proizvoda i uvođenje novih kreditnih praksi ako ne razviju kapacitete upravljanja financijama i kapacitete za izradu pouzdanih poslovnih planova te ne iznesu održive i profitabilne investicijske prijedloge te tako osiguraju povećanje financijskih sredstava na produktivan način.

U cilju boljeg korištenja raspoloživih financijskih sredstava Europske unije potrebno je pružiti financijsku potporu poduzetnicima za sufinanciranje troškova pripreme projekata za kandidiranje i realizaciju iz raspoloživih fondova EU (konzultantske usluge u svezi izrade projektnih prijedloga, popunjavanje prijavnih obrazaca, izrade poslovnih planova, izrade studije izvedivosti i sl.).

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora utvrdit će Župan donošenjem odgovarajućeg Pravilnika o uvjetima i načinu sufinanciranja troškova pripreme projekata i objavom javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje troškova pripreme i kandidiranja projekata poduzetnika na raspoložive EU projekte.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, LIRA, Ministarstvo poduzetništva i obrta

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- Donošenje Pravilnika,
- Raspisivanje javnog natječaja,
- Imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- Prikupljanje prijava,
- Odabir korisnika,
- Implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj odobrenih zahtjeva za subvencijom troškova, iznos sredstava povučenih iz dostupnih EU fondova za realizaciju razvojnih projekata poduzetnika s područja Ličko-senjske županije.

ROK: kontinuirano.

3.5.2. Podizanje kvalitete poduzetničke infrastrukture s ciljem razvoja poslovnog okruženja

Poduzetnička infrastruktura u smislu Zakona o unapređenju poduzetničke infrastrukture obuhvaća sustav poduzetničkih potpornih institucija (razvojnih agencija, poduzetničkih centara, poslovnih i poduzetničkih inkubatora, poduzetničkih akceleratora, poslovnih parkova, centara kompetencije) i poduzetničkih zona.

3.5.2.1. Razvoj poduzetničkih potpornih institucija - razvojnih agencija

S obzirom na još uvijek nedovoljno razvijenu mrežu poduzetničke infrastrukture, osobito poduzetničkih potpornih institucija na području Ličko-senjske županije potrebno je uložiti dodatne napore za unaprjeđenje iste.

Razvojna agencija Ličko-senjske županije LIRA-a trenutno posluje u unajmljenom poslovnom prostoru čiji je vlasnik Grad Gospić i koji prostorno ne zadovoljava potrebe obavljanja i razvoja djelatnosti kojom se LIRA-bavi (premali prostori za rad djelatnika LIRA-e, nepostojanje prostora za prijem korisnika usluga, nepostojanje sale za sastanke i sl.).

Uz unaprjeđenje materijalnih uvjeta rada LIRA-e potrebno je veći naglasak staviti i na poticanje kvalitativnog razvoja djelatnosti i širenja usluga ove institucije. U tom smislu osobito je važno kontinuirano provoditi educiranje zaposlenika u smislu specijalizacije za određena područja (npr. izrada aplikacija za prijavu na raspisane natječaje za korištenje sredstava EU) te poticati suradnju s inozemnim potpornim institucijama srodne djelatnosti radi razmjene znanja i dostignuća.

Općenito, postoji potreba za razvijanjem i osiguravanjem odgovarajućih proizvoda i usluga poduzetnicima ovisno o njihovu položaju u fazi rasta te je potrebno razviti njihove kapacitete vezano za pružanje potpore poduzetnicima kako bi unaprijedili upravljačke sposobnosti vezane za strateško planiranje i inovacije.

U cilju unaprjeđenja kvalitete u pružanju usluga potpore poduzetnicima i razvoj novih usluga, trebat će osigurati dodatna sredstva za rad poduzetničkih potpornih institucija iz različitih dostupnih izvora.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA

SURADNICI: jedinice lokalne samouprave, nadležna ministarstva

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- Razvoj projekta osiguranja odgovarajućeg poslovnog prostora za rad LIRA-e,
- Analiza potreba poduzetnika za konzultantskim uslugama na području Ličko-senjske županije,
- Izrada Programa širenja usluga LIRA-e ,
- Provedba edukacije zaposlenika LIRA-e,
- Implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: unaprjeđeni materijalni uvjeti rada LIRA-e, izrađen Program širenja usluga LIRA-e , provedena edukacija zaposlenika LIRA-e

ROK: kontinuirano

3.5.2.2. Razvoj poduzetničkih potpornih institucija - poduzetničkih inkubatora

S obzirom na malen i nerazvijen poduzetnički sektor u Ličko-senjskoj županiji, nedostatak sustavnog praćenja i pomaganja poduzetnika početnika, ali i nepostojanje tradicije korištenja konzultantskih usluga kao i iskazani interes poduzetnika za poslovnim prostorom pod povoljnim uvjetima potrebno je na području Ličko-senjske županije utemeljiti poduzetnički inkubator.

Poduzetnički/poslovni inkubator mjesto je koje okuplja male poduzetnike koji tek počinju poslovati ili su u fazi rasta i razvoja i nemaju vlastiti prostor. Upravo inkubatori omogućuju poduzetnicima korištenje poslovnog prostora po vrlo povoljnim uvjetima (bez najamnine ili uz smanjenu najamninu) ograničen broj godina. Osim poslovnog prostora, korisnicima su na raspolaganju poslovna infrastruktura, mogućnost korištenja nove tehnologije (npr. korištenje opreme za 3D skeniranje i tiskanje), intelektualne i poslovne usluge i dr. u razdoblju inkubacije nakon čega bi trebali postati samostalni i prepustiti mjesto u inkubatoru drugom poduzetniku.

Isto tako, usluge koje pruža inkubator nisu isključivo vezane uz stanovnike inkubatora jer se sve usluge koje nisu direktno vezane za infrastrukturu inkubatora mogu pružati i drugim korisnicima izvan inkubatora (**tzv. virtualna komponenta** u sklopu koje se može izraditi zajednička web platforma koja osigurava sljedeće usluge – poslovna registracija korisnika, pristup i povezivanje svih stanara, mogućnost pronalaska poslovnih partnera, smanjenje troškova poslovanja, virtualni promidžbeni prostor za stanare, on line edukacije, MSP simulator – posebno programirani softver koji će pružati mogućnosti realistične simulacije poslovanja poduzetnika).

Cilj je poduzetničkih inkubatora ponajprije generiranje novih malih tvrtki na temelju inovacijskih ili poduzetničkih projekata koji se razvijaju u samom inkubatoru, a time i otvaranje novih radnih mjesta.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija

SURADNICI: jedinice lokalne samouprave, LIRA

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- razrada projekta izgradnje poduzetničkog inkubatora,
- izrada Programa rada inkubatora,
- izrada Programa za edukaciju korisnika inkubatora i programa edukacije osoba zaduženih za rad s poduzetnicima u inkubatoru,
- provedba edukacije.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: izgrađen poduzetnički inkubator, broj korisnika inkubatora, broj otvorenih radnih mjesta, izrađeni programi edukacije, broj korisnika edukacija

ROK: kontinuirano

3.5.2.3 Privlačenje izravnih stranih ulaganja, formiranje centra za podršku investitorima i razvoj poduzetničkih zona

Sposobnost privlačenja stranih ulaganja ne ovisi samo o općim makroekonomskim pokazateljima zemlje već i o sposobnosti županija da ponude konkurentne uvjete koji odgovaraju poslovnim potrebama potencijalnih ulagača.

Za područje Ličko-senjske županije evidentno je nepostojanje jedinstvenog mjesta na kome investitori mogu dobiti sve potrebne informacije vezane uz realizaciju svoje investicije (raspršenost informacija po raznim institucijama). Osobito se to odnosi na izgrađene poduzetničke zone koje su u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i kojima ujedno i upravljaju jedinice lokalne samouprave putem upravnih odjela što uzrokuje probleme neujednačenosti, nedovoljne kvalitete i neobjedinjenosti podataka o raspoloživosti prostora i uvjetima ulaganja u pojedine zone koje investitor traži radi izbora najpovoljnije lokacije.

Isto tako, prisutan je i problem neudovoljavanja zahtjevima uspješnog upravljanja poduzetničkom zonom koji obuhvaćaju planiranje/razvoj/građenje, marketing, upravljanje imovinom, organizaciju usluga u zoni (sigurnost, održavanje, zbrinjavanje otpada), potporu investitorima i sl. pa je samom upravljanju potrebno dati veće značenje.

Utemeljenjem **središnjeg županijskog centra za podršku ulagačima** (one-stop service centar), omogućila bi se uspostava centralnog mjesta za upravljanje poduzetničkim zonama i drugim potencijalnim lokacijama za ulaganje na području Županije te bi se među ostalim uspostavila i GIS baza prostornih podataka (s podacima iz prostornih planova županije/JLS, katastra, zemljišnih knjiga i sl.) povezana s podacima važnim za investitore (udaljenost i karakter prometnica, mapa sirovinske baze, vrsta tla, cijene zemljišta, poticaji po parceli itd), čime bi se olakšao pristup potencijalnim lokacijama za investiranje i dostupnost podataka. Na taj način izgradila bi se i podloga za sustav informiranja potencijalnih ulagača vezano za iskazani interes na bilo kojoj lokaciji u Županiji kao i podloga za izradu promidžbenih materijala te promotivne web stranice.

Formiranjem jedinstvenog centra za podršku investitorima i proaktivnim pristupom privlačenju stranih investitora doprinijet će se realizaciji novih investicija na području Županije, kao i stavljanju u funkciju izgrađenih poduzetničkih zona.

Unatoč postojećoj izgrađenosti poduzetničkih zona na području Ličko-senjske županije, poseban naglasak u daljnjem razvoju poduzetničke infrastrukture odnosi se i na **poduzetničke zone**. Nositelji aktivnosti razvoja poduzetničkih zona su jedinice lokalne samouprave, a u cilju daljnje koordinacije u planiranju, razvoju i korištenju poduzetničkih zona Ličko-senjska županija izradit će plan razvoja poduzetničkih zona 2015.-2020. godine, kao nastavak provedbe dosad usvojenih planova.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija, Razvojna agencija Ličko-senjske županije - LIRA

SURADNICI: jedinice lokalne samouprave, Agencija za investicije i konkurentnost

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- izrada Programa rada centra za podršku investitorima i njegova implementacija,
- izrada Programa privlačenja investitora i njegova implementacija,
- edukacija osoba za rad u centru,

- izrada Plana razvoja poduzetničkih zona 2015.-2020. Godine i njegova implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: osnivanje i stavljanje u funkciju centra za podršku investitorima, broj realiziranih investicija na području Ličko-senjske županije, broj otvorenih radnih mjesta

ROK: kontinuirano.

3.5.3. Poboljšanje ekonomske uspješnosti malog gospodarstva

3.5.3.1. Poticanje ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije

Kako bi se uspješnije nosili s povećanom konkurencijom koje donosi jedinstveno europsko tržište, poduzetnici Ličko-senjske županije trebaju se orijentirati na inovacije, istraživanje i razvoj. *U tom smislu nužno je pružiti potporu malom gospodarstvu u proizvodnji da se podigne razina znanja o proizvodima i njihovoj proizvodnji te da se poduzmu mjere povećanja njihove konkurentnosti na tržištima na kojima posluju. U tom smislu bit će potrebno prioritarno osigurati uvjete za poduzetnici ne ostanu opterećeni zastarjelim postrojenjima, opremom i proizvodima.*

S obzirom na nepostojanje tehnoloških parkova na području Ličko-senjske županije potrebno je pokrenuti inicijative za **uspostavljanjem suradnje s visokoškolskim ustanovama i javnim istraživačkim organizacijama za jačanje** konkurentnosti razvojem novih proizvoda i usluga te potaknuti poduzetnike na primjenu tehničkih normi i sustava kvalitete (npr. suradnja s poslovno – inovacijskim centrom BICRO, tehnološkim parkovima u Rijeci, Zadru i sl.).

Poslovno-inovacijska agencija Republike Hrvatske, BICRO putem svojih programa želi motivirati privatni i javni sektor na ulaganje u istraživanje i razvoj te će dodatno olakšati apsorpciju strukturnih fondova EU od strane sektora istraživanja, razvoja i inovacija, osobito kad je riječ o privatnim tvrtkama. Agencija dodatni napor ulaže u promicanje BICRO programa široj javnosti kako bi se povećao broj prijavljenih projekata, a time i povećala ukupna produktivnost istraživačkih i inovacijskih aktivnosti u Hrvatskoj, pri čemu navedene programe treba približiti poduzetnicima s područja Ličko-senjske županije.

U idućem razdoblju malim i srednjim poduzetnicima bit će na raspolaganju i novi **program Eurospke unije za istraživanje i inovacije HORIZON** koji predstavlja jednu od akcija razvoja i stvaranja novih radnih mjesta. Subjekti kojima je namijenjen ovaj program su sveučilišta, istraživački i znanstveni centri, predstavnici industrija te mala i srednja poduzeća. Njime se također nastoji poticati ulaganje u privatni sektor, s naglaskom na promicanje istraživanja i inovacija, te stvaranje novih vrijednosti i ubrzanje razvoja tehnologija u inovativnim proizvodima, procesima i uslugama.

Stoga će župan Ličko-senjske županije donijeti Program poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj malog gospodarstva uključujući povezivanje gospodarskih subjekata i istraživačkih institucija.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija

SURADNICI: LIRA, HGK Županijska komora Otočac, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, BICRO, tehnološki parkovi

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- anketiranje i utvrđivanje potreba poduzetnika
- utvrđivanje baze podataka inovativnih poduzetničkih ideja
- priprema i razvoj projekata poduzetnika,
- donošenje Programa poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj malog gospodarstva uključujući povezivanje gospodarskih subjekata i istraživačkih institucija
- osiguranje sredstava za provedbu mjera iz programa i njihova implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: uspostavljena baza podataka inovativnih poduzetničkih ideja, izrađen i implemetiran Program povezivanja gospodarskih subjekata i istraživačkih institucija.

ROK: kontinuirano

3.5.3.2. Razvoj klastera, udruga, poslovnih mreža i drugih oblika povezivanja poduzetnika u malom gospodarstvu

Veća povezanost malih i većih poduzetnika u Hrvatskoj može se postići pružanjem potpore razvoju klastera te pružanjem pomoći malim i velikim poduzetnicima da razviju domaće vrijednosne i opskrbne lance.

Korištenjem klastera te drugih oblika povezivanja poduzeća kao alata za razvoj gospodarstva može se osigurati veći stupanj konkurentnosti i otklanjanje problema usitnjenosti proizvodnje i nedostatnih postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i stvaranje mreža poduzetnika radi ostvarenja novih zajedničkih proizvoda ili stvaranja novih globalnih tzv. „brandova“.

Na području Ličko-senjske županije osnovan je i radi Klaster drveno prerađivačke industrije, a postojale su inicijative za osnivanjem klastera turizma i klastera poljoprivrednih proizvođača.

U cilju poticanja poslovnog povezivanja poduzetnika potrebno je:

- poticati povezivanje i umrežavanja gospodarskih subjekata, osobito u klastera s ciljem povećanja njihove konkurentnosti te poticanja inovativnosti, uz brži i snažniji izlazak na međunarodna tržišta, te suradnju sa znanstveno-istraživačkim institucijama i jedinicama lokalne i regionalne samouprave,
- unaprijediti učinkovitost proizvodnje i proizvodnih procesa na tržištu malih i srednjih gospodarskih subjekata umreženih u klastera te daljnjim povezivanjem omogućiti jačanje njihovih proizvodnih kapaciteta i širenje proizvodnog asortimana,
- poticati klastera i klusterske inicijative na ulaganja u razvojno-istraživačke kapacitete u cilju razvoja i implementacije inovacija i transfera znanja,
- povećati konkurentnost proizvoda i usluga klastera i članica klastera, njihovu prepoznatljivost, produktivnost, inovativnost te primjenu novih tehnologija,

- promovirati važnost obrazovanja klaster menadžmenta.

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora razvoju klastera, udruga, poslovnih mreža i drugih oblika povezivanja poduzetnika u malom gospodarstvu utvrdit će Župan donošenjem odgovarajućeg Pravilnika o načinu dodjele bespovratnih financijskih potpora i objavom javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje dijela troškova razvoja klastera, udruga, poslovnih mreža i drugih oblika povezivanja poduzetnika u malom gospodarstvu.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija,

SURADNICI: Jedinice lokalne samouprave, LIRA, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac,

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- donošenje Pravilnika
- raspisivanje javnog natječaja,
- imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- prikupljanje prijave,
- odabir korisnika,
- implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj sufinanciranih klastera, udruga, poslovnih mreža, broj umreženih poduzetnika

ROK: kontinuirano.

3.5.3.3. Potpore marketinškim aktivnostima i promidžba poduzetništva

Jedan od problema poduzetnika u Županiji je da još uvijek vrlo mali postotak poduzetnika provodi aktivni marketing te tako nemaju dovoljno informacija o tržištu, izvoznim mogućnostima, konkurentskim cijenama i proizvodima u svom okruženju. Subvencioniranjem izrade strateških marketinških planova i drugih marketinških aktivnosti (npr. kreiranje branda) osigurat će se poticaj poduzetnicima na strateški nastup na tržištu i doprinijeti njihovoj konkurentnosti. Poduzetnicima će se sufinancirati do 30 posto opravdanih troškova izrade strateških marketinških planova i drugih marketinških aktivnosti (brandiranje, aktivnosti istraživanja tržišta).

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora utvrdit će Župan donošenjem odgovarajućeg Pravilnika o načinu dodjele bespovratnih financijskih potpora i objavom javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje marketinških aktivnosti.

U cilju prezentiranja tradicijskih proizvoda i proizvodnih potencijala malih poduzetnika ovoga kraja te pojačavanja razmjene i tržišta domaćih proizvoda Ličko-senjska županija organizator je gospodarsko-tradicijsko-turističke manifestacije „Jesen u Lici“ u suradnji s Razvojnog agencijom Ličko-senjske županije – LIRA-om. Ova manifestacija održava se od 1998.

godine, a prosječno okuplja oko 280 izlagača i do 30.000 posjetitelja. U cilju promišljanja razvoja ove manifestacije i postizanja većih sinergijskih efekata razvoja održavanjem iste bit će potrebno izraditi sveukupnu analizu utjecaja održavanja manifestacije na gospodarski razvoj Županije te temeljem zaključaka navedenog Program unaprjeđenja i razvoja manifestacije „Jesen u Lici“.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija, Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA

SURADNICI: Jedinice lokalne samouprave, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac,

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- donošenje Pravilnika o dodjeli bespovratnih financijskih potpora,
- raspisivanje javnog natječaja za dodjelu potpora,
- imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- prikupljanje prijave i odabir korisnika, implementacija,
- organizacija manifestacije „Jesen u Lici“
- izrada Programa razvoja manifestacije „Jesen u Lici“ i njegova implementacija
-

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj dodijeljenih potpora, broj izrađenih marketinških planova, broj posjetitelja i izlagača na manifestaciji „Jesen u Lici“

ROK: kontinuirano.

3.5.3.4. Sufinanciranje certificiranja proizvoda i procesa

Certificiranjem svojih proizvoda proizvođač na jednostavan način dokazuje kvalitetu vlastitog proizvoda ili proizvodnog procesa te napora da zaštiti zdravlje potrošača i kvalitetu okoliša i društva u cjelini i time postaje više konkurentan na tržištu.

Prema Hrvatskom pregledu certifikata sustava upravljanja za 2013. godinu (www.kvaliteta.net) u Ličko-senjskoj županiji izdana su svega tri certifikata ISO 9001 odnosno udio certificiranih tvrtki iznosi svega 0,09%.

Stoga je u Županiji evidentna potreba za poticanjem uvođenja sustava upravljanja kvalitetom / okolišem, odnosno certificiranjem sukladnosti proizvoda i procesa prema hrvatskim i europskim normama i smjernicama, naročito za one gospodarske subjekte koji izvoze ili su partneri velikih subjekata. Osim što uvođenje navedenih sustava uvjetuje tržište, ono doprinosi i poboljšanju imidža, te donosi mnoge prednosti u organizaciji, zadovoljstvu zaposlenih i što je najvažnije zadovoljstvu kupaca i korisnika.

Kako bi se povećao broj subjekata malog gospodarstva s uvedenim sustavom kvalitete ili zaštite okoliša, Ličko-senjska županija će odobravati bespovratne potpore za subvencioniranje dijela troškova certificiranja proizvoda i procesa prema hrvatskim i europskim normama i smjernicama.

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora utvrdit će Župan donošenjem odgovarajućeg Pravilnika o načinu dodjele bespovratnih financijskih potpora i objavom javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje dijela troškova certificiranja proizvoda i procesa.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija, Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA

SURADNICI: Jedinice lokalne samouprave, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK -
Županijska komora Otočac,

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- donošenje Pravilnika
- raspisivanje javnog natječaja,
- imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- prikupljanje prijava,
- odabir korisnika,
- implementacija

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj dodijeljenih potpora, broj izdanih certifikata na području
Županije

ROK: kontinuirano.

3.5.4. Razvoj ljudskih potencijala i socijalnog poduzetništva

Podizanje razine poduzetničkih kompetencija putem stjecanja specifičnih znanja i vještina prioritet je i pretpostavka gospodarskog rasta i razvoja svakog društva obzirom da one mogu značajno pridonijeti povećanju zapošljivosti i održivom ekonomskom razvoju te aktivnoj ulozi pojedinca u društvu.

3.5.4.1. Poboljšanje poduzetničkih vještina kroz razne vidove izobrazbe i poticanje cjeloživotnog učenja

S ciljem daljnjeg podizanja razine znanja poduzetnika i svih ostalih dionika u procesu osiguravanja potpore poduzetnicima provodit će se kontinuirana edukacija putem različitih programa cjeloživotnog obrazovanja, seminara, tribina, radionica i foruma.

Programi cjeloživotnog obrazovanja, seminari i sl. kao oblik neformalnog obrazovanja namjenjeni su ciljanim skupinama poduzetnika, a trebaju obrađivati različite teme i pomagati u rješavanju problema s kojima se poduzetnici susreću u svom radu te doprinosti povećanju stope otvaranja novih gospodarskih subjekata ili efikasnosti poduzeća. Izbor tema za obuku temeljit će se najvećim dijelom na upitima i interesima samih poduzetnika, a važno je u svim fazama rasta i razvoja gospodarskog subjekta.

Poduzetničke tribine

Zbog nedostatka vremena i pravih izvora informacija, poduzetnici često nisu u tijeku s najnovijim spoznajama i dostignućima u svojoj djelatnosti. Organiziranjem informativnih tribina otklanja se taj jaz te se na taj način pomaže poduzetnicima u unaprjeđenju njihovog poslovanja. Za razliku od seminara, tribine se organiziraju u vidu kratkih predavanja, na kojima se jednostavno, kratko i jasno obrađuje određena tematika, prilagođena djelatnosti i veličini poduzetnika.

Radionice i forumi

S ciljem uspostavljanja bolje suradnje između poduzetnika te razmjene znanja i iskustava, kao i boljeg povezivanja poduzetnika i poduzetničkih institucija, organiziraju se radionice i forumi. Kao oblik neformalne edukacije i mjesto uspostavljanja novih kontakata, radionice i forumi donose zanimljiva i korisna saznanja poduzetnicima i otvaraju im nove tržišne vidike.

Edukacija za predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i zaposlene u institucijama poduzetničke podrške

Edukacija predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i zaposlenih u institucijama poduzetničke podrške provodi se s ciljem kvalitetnijeg povezivanja i prijenosa informacija i znanja između Županije, općina, gradova i potpornih institucija. Povećanje razine informiranosti o programima tehničke pomoći, fondovima, projektima izgradnje poduzetničkih zona, kreditnim linijama i programima poticanja poduzetništva i sličnom, pomaže gradovima, općinama, županiji i institucijama poduzetničke podrške u radu na unaprjeđenju kvalitete poduzetničke infrastrukture odnosno stvaranju stimulativnog okruženja za razvoj poduzetništva.

NOSITELJ: Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA

SURADNICI: Ličko-senjska županija, Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću, HGK
Županijska komora Otočac, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, srednje
strukovne škole, jedinice lokalne samouprave

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- anketiranje i utvrđivanje potreba poduzetnika,
- razvoj projekata edukacije,
- priprema projektne dokumentacije i prijava na natječaje,
- odabir suradnika,
- implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj održanih seminara, poduzetničkih tribina, radionica i
foruma, broj educiranih

ROK: kontinuirano

3.5.4.2. *Obrazovanje u funkciji razvoja poduzetništva – studenti i učenici srednjih škola*

Uz obilježja kao što su liderstvo, kreativnost, motiviranost, ambicioznost i spremnost na rizik za pokretanje poduzetničkog pothvata presudno je i iskustvo odnosno stvarni poduzetnički pothvat.

Osim samog osnivanja tvrtke, poduzetnički pothvat moguće je iskušati uključivanjem u tehnološki park ili poduzetnički inkubator. No, takva iskustva mogu se steći i mnogo ranije odnosno za vrijeme školovanja vođenjem samostalnog projekta u okviru škole i/ili fakulteta ili povezivanjem sa stvarnim gospodarskim subjektima.

Usmjeravanje interesa mladih na proizvodna (strukovna) zanimanja i tehnološki razvitak te razvijanje poduzetničkih afiniteta i poslovnih sposobnosti mladih moguće je ostvariti kroz upoznavanje s procesom razvitka, stvaranja i plasmana novih proizvoda povezivanjem s konkretnim gospodarskim subjektima i učenjem na primjerima iz prakse. Tako će se učenicima odnosno studentima omogućiti primjena stečenih znanja na rješavanju izazova iz prakse. Istovremeno će se gospodarskim subjektima dati prilika za odabir budućih visokoškoloovanih zaposlenika koji im mogu biti osnova konkurentske prednosti.

Program povezivanja gospodarskih subjekata i studenata te učenika srednjih škola temeljem analiza tržišta rada donijet će Župan. Financijska sredstva za provedbu ove mjere dodjeljivat će se u obliku sufinanciranja stipendija u suradnji s gospodarskim subjektima, Hrvatskom obrtničkom komorom – Obrtničkom komorom Ličko-senjske županije ili u vidu dodjele nagrada za stručne radove izrađene zajedničkim aktivnostima studenata i gospodarskog subjekta, kao i za sufinanciranje provedbe projekata povezivanja gospodarskih subjekata, učenika i studenata čiji su nositelji obrazovne ili druge institucije.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Gospić

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, LIRA, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću, strukovne srednje škole

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- donošenje programa povezivanja gospodarskih subjekata i studenata te učenika srednjih škola temeljem analiza tržišta rada,
- implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: broj stipendiranih učenika

ROK: kontinuirano

3.5.4.3. *Razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje*

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Ličko-senjske županije osnovano je 20. travnja 2011. kao novi model za uspješniju međusektorsku koordinaciju u pripremi i donošenju politika vezanih uz stvaranje i jačanje ljudskih potencijala u skladu s potrebama na tržištu rada. Zadaće Partnerstva obuhvaćaju:

- izradu strategija vezano za razvoj ljudskih potencijala, akcijskih planova i procesa provedbe istih u skladu s raspoloživim izvorima financiranja,
- organizaciju projektnih partnerstava i poticanje razvijanja kvalitetnih projekata,
- davanje preporuka pri definiranju upisne politike i školskih programa obrazovnih institucija na području Ličko-senjske županije,
- pokretanje vlastitih projekata na razini Županije i organiziranje njihove provedbe u skladu s razvojnom strategijom uz korištenje različitih izvora financiranja,
- osiguravanje sudjelovanja svih zainteresiranih dionika u procesu planiranja i provedbu politike razvoja ljudskih potencijala,
- prezentaciju i promociju Lokalnog partnerstva za zapošljavanje a na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Trenutno je **u provedbi projekt „Lokalno partnerstvo za zapošljavanje u Ličko-senjskoj županiji“** financiran u sklopu IV. komponente Programa IPA – Razvoj ljudskih potencijala s ciljem pružanja potpore lokalnim dionicima u razvoju i provedbi politika lokalnog zapošljavanja i razvoja ljudskih potencijala kroz partnerski pristup u Hrvatskoj.

Aktivnosti u okviru ovog Projekta obuhvaćaju:

- evaluaciju Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije i izradu nove u suradnji s Lokalnim partnerstvom za zapošljavanje,
- ažuriranje baze projekata te edukativne aktivnosti i kampanje informiranja.

S obzirom na uspješnost rada lokalnih partnerstava za zapošljavanje i iskustvima zemalja Europske unije potrebno je osigurati kontinuitet u radu LPZ-a Ličko-senjske županije, osobito u dijelu koji se odnosi na prikupljanje, razradu i provedbu projekata poticanja zapošljavanja.

NOSITELJ: Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Ličko-senjske županije, Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA kao tehničko tajništvo Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, Ličko-senjska županija,

SURADNICI: Hrvatski zavod za zapošljavanje PS Gospić, obrazovne institucije, HGK Županijska komora Otočac, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, udruge

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- kontinuirano ažuriranje uspostavljene baze projekata,
- razvijanje projektnih prijedloga,
- provedba edukativnih aktivnosti,
- informiranje i promidžba.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: uspostavljena baza projektnih ideja, broj realiziranih projekata, broj otvorenih radnih mjesta

ROK: kontinuirano

3.5.4.4. Razvoj socijalnog poduzetništva

Socijalno ili društveno poduzetništvo je inovativan i kreativan poduzetnički model rješavanja društvenih i ekoloških pitanja koji se koristi kako bi se potaknuo održivi razvoj i zapošljavanje na korist široj društvenoj zajednici, osobito teško zapošljivih i marginaliziranih društvenih kategorija. Njime se nude usluge, proizvodi i aktivnosti koje ne bi bile ponudene na tržištu, a stvaraju dobra koja mogu svi podjednako koristiti. Socijalno poduzetništvo izgrađuje temelje za društvene promjene i često zadovoljava potrebe zajednice kroz participiranje članova te iste zajednice.

Za razliku od komercijalnog poduzetništva, profit koji se ostvaruje putem ovakvog modela poduzetništva reinvestira se ulaganjem u zajednicu ili se koristi za provedbu ostalih programa i ciljeva koji doprinose poboljšanju uvjeta življenja, očuvanju okoliša i održivom razvoju.

Razvoj socijalnog poduzetništva koji bi trebao pridonijeti smanjenju regionalnih razlika i povećanju razine nezaposlenosti, osobito je opravdan za područje Ličko-senjske županije s obzirom na lošu demografsku sliku i time potencijalnu socijalnu isključenost pojedinih grupa stanovništva, visoku stopu nezaposlenosti mladih (veći udio mladih u broju nezaposlenih u Županiji nego u Republici Hrvatskoj), nešto lošiju obrazovnu strukturu nezaposlenih u odnosu na Republiku Hrvatsku, veći udio žena u broju nezaposlenih i sl.

Aktivnosti usmjerene razvoju društvenog poduzetništva su predviđene i unutar Strukturnih fondova EU odnosno Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj, a u izradi je i Strategija razvoja socijalnog/društvenog poduzetništva u RH za razdoblje 2014.-2020. godine kojom će se uspostaviti poticajno okruženje za promicanje i razvoj socijalnog poduzetništva.

U cilju stvaranja uvjeta za razvoj socijalnog poduzetništva na području Ličko-senjske županije Župan Ličko-senjske županije donijet će Program za razvoj socijalnog poduzetništva

NOSITELJI: Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA

SURADNICI: Ličko-senjska županija

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- izrada projektnog zadatka, prikupljanje ponuda i izbor vanjskog suradnika,
- izrada Programa za razvoj socijalnog poduzetništva,
- implementacija.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI: izrađen i proveden program za razvoj socijalnog poduzetništva

ROK: kontinuirano

3.6. PRAĆENJE PROVEDBE PROGRAMA I OCJENA UČINKOVITOSTI PROGRAMA

O provedbi Programa poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva Ličko-senjske županije 2014. – 2020. godine, Župan će izvještavati Županijsku skupštinu najmanje svake dvije godine.

Provedbenim aktima predviđenim pojedinim poticajnim mjerama koje donosi Župan (odluke, pravilnici, planovi, natječaji, kriteriji, sporazumi i sl.) utvrdit će se:

- detaljne provedbene aktivnosti,
- zadaci svakog nositelja i suradnika na izvršenju pojedine mjere,
- rokovi za izvršenje aktivnosti i zadataka,
- iznos sredstava potrebnih za provedbu mjere,
- izvori potrebnih sredstava i način njihova korištenja.

Provedba ovog Programa i ostvarenje zacrtanih ciljeva neće biti moguće postići bez dobre suradnje Ličko-senjske županije s jedinicama lokalne samouprave, ali i s Ministarstvom poduzetništva i obrta, Ministarstvom turizma, Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, HAMAG INVESTOM i drugim institucijama uključenim u poticanje razvoja gospodarstva na području Republike Hrvatske, a koja se do sada pokazala uspješnom.

Ocjena učinkovitosti programa izvršit će se po dovršenju razdoblja provedbe Programa o čemu će izvješće biti dostavljeno Županijskoj skupštini, temeljem promjene odabranih makroekonomskih pokazatelja gospodarstva Ličko-senjske županije (Tabela 2.1.) i drugih raspoloživih pokazatelja.

4.0. ZAKLJUČNO

Mjere utvrđene Programom poticanja malog i srednjeg poduzetništva Ličko-senjske županije 2014. – 2020. godine predstavljaju okvir za utvrđivanje sustava poticaja malom i srednjem poduzetništvu čijom je provedbom moguće ostvariti stabilan rast i razvoj malog gospodarstva.

Zacrtni ciljevi koje želimo ostvariti provedbom ovog Programa su:

- osiguranje povoljnog financiranja razvoja poduzetništva na županijskoj razini kao i poboljšanje dostupnosti kreditnih sredstava poduzetnicima,
- postojanje razvijene mreže podržavajuće infrastrukture dostupne za pružanje informacija, savjetodavnih usluga i niza drugih specijaliziranih institucionalnih oblika potpora,
- poboljšanje ekonomske uspješnosti malog gospodarstva,
- poboljšanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala u poduzetništvu i razvoj socijalnog poduzetništva.

Korisnici poticajnih mjera utvrđeni ovim Programom su definirani odredbama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva koje je osobito važan dio ukupnog gospodarstva, a zapošljava više od polovice ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu Županije. Štoviše, malo je gospodarstvo generator zapošljavanja.

Za ostvarenje predloženih mjera za jačanje konkurentnosti maloga gospodarstva radi ukupnog poboljšanja uspješnosti sektora malog gospodarstva, bit će potrebne koordinirane aktivnosti različitih tijela vlasti (jedinica lokalne samouprave, županije, ministarstava, javnih agencija i sl.). U suprotnom nekoordinirane aktivnosti tih tijela mogu stvoriti suprotan učinak. Uz navedeno važan preduvjet uspjehu provedbe Programa je i kvalitetna promidžba korištenja poticajnih mjera od strane svih nositelja i sudionika provedbe.

Najvažniji je preduvjet svakako osiguranje dostatnih i povoljnih financijskih sredstava, posebice ako je potrebno značajnije pokrenuti zapošljavanje.

Potrebna sredstva moguće je osigurati iz više izvora. Dijelom se to odnosi na sredstva strukturnih fondova Europske unije, proračunska sredstva državnog proračuna, a prije svega sredstva Ministarstva poduzetništva i obrta, te proračunska sredstva Županije, gradova i općina koja isti svake godine izdvajaju u svrhu stvaranja uvjeta za razvoj gospodarstva na svom području. Preduvjet navedenom je dobra priprema projekata i osigurana njihova održivost, a to znači i dijelom osigurana vlastita sredstva.

I konačno, uloga je područne (regionalne) i lokalne samouprave da u aktivnom pristupu i odnosu s poduzetnikom stvara i potiče razvoj poduzetnika te u značajnoj mjeri doprinosi otvaranju novih radnih mjesta.

Dodatni poticaji razvoju gospodarstva u nadležnosti su ministarstava koja zakonskom regulativom uređuju pitanje poduzetništva. Posebno se to odnosi na zakone koji uređuju statusna pitanja poduzetništva i na porezne zakone kao i Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i propisa o lokalnim porezima, naknadama i doprinosima te zakoni koji reguliraju potporne institucije u poduzetništvu (Zakon o unaprjeđenju poduzetničke infrastrukture) i poticaje za investicije (Zakon o poticanju investicija i unaprjeđenju investicijskog okruženja).

4.1. OBJAVA PROGRAMA

Ovaj Program objavit će se u Županijskom glasniku Ličko-senjske županije i na web stranici Županije www.licko-senjska.hr.

PREDSJEDNIK

mr. Darko Milinović, dr. med.

SADRŽAJ

1.0.	UVOD	1
2.0.	OCJENA I ANALIZA STANJA U GOSPODARSTVU	2
2.1.	<i>STRUKTURA GOSPODARSTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE PREMA VELIČINI PODUZETNIKA TE FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA U 2012. GODINI</i>	5
2.2.	<i>POSLOVNO POVEZIVANJE, OSTVARENA IZRAVNA STRANA ULAGANJA NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE I ULAGANJA U INOVACIJE, ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ</i>	7
2.2.1.	Poslovno povezivanje	7
2.2.2.	Izravna strana ulaganja na području Ličko-senjske županije	7
2.2.3.	Ulaganja u inovacije, istraživanja i razvoj	9
2.3.	<i>RADNA SNAGA NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE</i>	10
2.4.	<i>PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA I INSTITUCIONALNA POTPORA MALOM GOSPODARSTVU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE</i>	11
2.5.	<i>SWOT ANALIZA MALOG GOSPODARSTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE</i>	13
3.0.	PROGRAM POTICANJA RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI 2014.-2020. GODINE	15
3.1.	<i>SVRHA PROGRAMA</i>	15
3.2.	<i>CILJEVI RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ</i>	15
3.3.	<i>KORISNICI POTICAJNIH MJERA</i>	17
3.4.	<i>IZVORI FINANCIRANJA PROGRAMA</i>	17
3.5.	<i>MJERE PROVEDBE PROGRAMA</i>	18
3.5.1.	Osiguranje povoljnog financiranja razvoja poduzetništva	18
3.5.1.1.	<i>Kreditiranje poduzetništva uz subvenciju kamata</i>	18
3.5.1.2.	<i>Izdavanje jamstava za kredite poduzetnika</i>	20
3.5.1.3.	<i>Sufinanciranje pripreme projekata poduzetnika za kandidiranje i realizacija putem EU projekata</i>	21
3.5.2.	Podizanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i razvoj poslovnog okruženja	22
3.5.2.1.	<i>Razvoj poduzetničkih potpornih institucija – razvojnih agencija</i>	22
3.5.2.2.	<i>Razvoj poduzetničkih potpornih institucija – inkubatora</i>	23
3.5.2.3.	<i>Privlačenje izravnih stranih ulaganja, formiranje centra za podršku investitorima i razvoj poduzetničkih zona</i>	24
3.5.3.	Poboljšanje ekonomske uspješnosti malog gospodarstva	25
3.5.3.1.	<i>Poticanje ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije</i>	25
3.5.3.2.	<i>Razvoj klastera, poslovnih mreža i drugih oblika povezivanja poduzetnika</i>	26
3.5.3.3.	<i>Potpore marketinškim aktivnostima i promidžba poduzetništva</i>	27
3.5.3.4.	<i>Sufinanciranje certificiranja proizvoda i procesa</i>	28
3.5.4.	Razvoj ljudskih potencijala i socijalnog poduzetništva	29
3.5.4.1.	<i>Poboljšanje poduzetničkih vještina kroz razne vidove izobrazbe i poticanje cjeloživotnog učenja</i>	29
3.5.4.2.	<i>Obrazovanje u funkciji razvoja poduzetništva – studenti i učenici srednjih škola</i>	31
3.5.4.3.	<i>Razvoj Lokalnog partnerstva za zapošljavanje</i>	32
3.5.4.4.	<i>Razvoj socijalnog poduzetništva</i>	33
3.6.	<i>PRAĆENJE PROVEDBE PROGRAMA I OCJENA UČINKOVITOSTI</i>	34
4.0.	ZAKLJUČNO	35
4.1.	<i>OBJAVA PROGRAMA</i>	36

